

אינהאַלט

- 1 דער אוצר / שלום-עליכם
- 2 ווען איך בין רויטשילד / שלום-עליכם
- 5 אויב נישט נאָך העכער / י. ל. פרץ

שלום-עליכם

דער אוצר

אף יענער זייט באַרג, הינטערן אַלטן בית-המדרש, געפינט זיך אַן אוצר.
אזוי האָט מען געשמועסט באַ אונדז אין שטעטל.
נאָך קומען צום אוצר איז ניט אזוי גרינג. אַז אַלע ייִדן אין שטעטל וועלן לעבן בשלום,
און וועלן זיך נעמען אַלע אים זוכן, דעמאָלט וועט מען אים געפינען.
אזוי האָט מען געשמועסט באַ אונדז אין שטעטל.
און אַז אַלע ייִדן וועלן לעבן צופרידן, עס וועט נישט זיין קיין קנאה באַ ייִדן, קיין שנאה,
קיין קריג, קיין לשון-הרע, קיין רכילות, און מע וועט זיך נעמען אַלע, וועט מען אַפּזוכן
דעם אוצר, און אַז נישט — וועט ער אַריין טיף-טיף אין דער ערד אַריין...
אזוי האָט מען געשמועסט באַ אונדז אין שטעטל, און מע האָט אָנגעהויבן זיך צו שפּאַרן
און איבערשפּאַרן, צו אַמפּערן זיך און צו ווערטלען זיך, צו זידלען און צו קריגן זיך, וואָס
ווייטער אַלץ מער, אַלץ שטאַרקער, און אַלץ איבערן אוצר. דער האָט געזאָגט: ער דאַרף
זיין דאָ, דער האָט געזאָגט: דאַרטן, — און מען האָט נישט אויפֿגעהערט זיך צו שפּאַרן
און איבערשפּאַרן, צו אַמפּערן זיך און צו ווערטלען זיך, צו זידלען און צו קריגן זיך, וואָס
ווייטער אַלץ מערער, אַלץ שטאַרקער, און אַלץ איבערן אוצר — און דער אוצר... האָט
געזונקען אַלץ טיפּער און טיפּער אין דער ערד אַריין.

שלום-עליכם

ווען איך בין רויטשילד

א מאנאלאג פון א פטרילעווקער מלמד

— ווען איך בין רויטשילד, — האט זיך צעלאזט א פטרילעווקער מלמד איינמאל אין א דאנערשטיק, בעת די רביצין האט אים געמאנט אף שבת און ער האט נישט געהאט, — אוי, ווען איך זאל זיין רויטשילד! טרעפט, וואס איך טו? ראשית חכמה, פיר איך איין א מינהג, אז א ווייב זאל תמיד האבן בא זיך א דרייערל, בכדי זי זאל פארשפארן דולן א ספאדיק, אז סע קומט דער גוטער דאנערשטיק און ס'איז נישטא אף שבת... והשנית, קויף איך אויס די שבתדיקע קאפאטע, אדער ניין — דעם ווייבס קעצענעם בורניס — לאז זי אויפהערן פיקן אין קאפ אריין, אז ס'איז איר קאלט! און קויף אוועק איך די דאזיקע שטוב אינגאנצן מיט אלע דריי חדרים, מיט דער קאמער, מיט דער שפיזארני, מיטן קעלער, מיטן בידעם, מיט הכל בכל מכל פלעקל — לאז זי נישט זאגן, אז ס'איז איר ענג; נא דיר אוועק צוויי חדרים, קאך דיר, באק דיר, וואש דיר, בראק דיר, און לאז מיך צורו, איך זאל קענען קנעלן מיט מיינע תלמידים מיט א ריינעם קאפ! נישטא קיין דאגות פרנסה, מע באדארף נישט קלערן, וואו נעמט מען אף שבת — מחיה נפשות! די טעכטער אלע חתונה געמאכט, אראפ א הארב פון די פלייצעס — וואס פעלט מיר? הייב איך מיך אן ארומקוקן אביסל אף דער שטאט. דאס ערשטע בין איך מנדר א נייעם דאך אפן אלטן בית-המדרש, לאז אויפהערן קאפען אפן קאפ, בשעת יידן דאוונען; און, להבדיל, דאס מרחץ בוי איך איבער אפסניי. ווארעם נישט היינט-מארגן — עס וועט דארט מוזן זיין אן אומגליק, חס ושלום, טאמער פאלט דאס אויס אקוראט בשעת נשים באדן זיך. און וויבאלד דאס באד, מוז מען שוין דעם הקדש אוודאי צעווארפן און אנידערשטעלן א „ביקור-חולים“, אבער טאקע וואס א ביקור-חולים הייסט, מיט בעטלעך, מיט א דאקטאר, מיט רפואות, מיט ייכלעך אלע טאג פאר די חולאים, ווי עס פירט זיך אין לייטישע שטעט. און א „מושב-זקנים“ שטעל איך אוועק, אלטע יידן לומדים זאלן זיך נישט וואלגערן אין בית-המדרש בא דער הרובע, און א חברה „מלביש-ערומים“, ארעמע קינדער זאלן נישט ארומגיין, איך בעט איבער אייער כבוד, מיט די פופקעס אין דרויסן, און א חברה „גמילות-חסדים“, אז איטלעכער ייד, סי א

מלמד, סיי א בעל-מלאכה, סיי א סוחר אפילו זאל פארשפארן צאלן פראצענט, נישט דארפן פארמשכונען דאס העמד פונעם לייב, און א חברה „הכנסת-כלה“, אז וואו ערגעץ אן ארעם מיידל, נעבעך א דערוואקסענע, זאל מען זי אויסקליידן, ווי עס געהער צו זיין, און חתונה מאכן, און נאך כדומה אזעלכע חברות פיר איך איין בא אונדז אין כתרילעווקע... נאך וואס איז שייך עפעס דווקא נאך בא אונדז אין כתרילעווקע? אומעטום, וואו עס געפינען זיך נאך אחינו בני ישראל, פיר איך איין אזעלכע חברות, אומעטום, אף דער גאנצער וועלט! און בכדי עס זאל זיך פירן מיט א סדר, ווי עס געהער צו זיין — טרעפט, וואס טו איך? מאך איך אף אלע חברות איין חברה א גרויסע, א צדקה-גדולה-חברה, וואס גיט אכטונג אף אלע חברות, אף אלע יידן. דאס הייסט, אף דעם כלל ישראל, אז יידן זאלן אומעטום האבן פרנסה און לעבן אין אחדות און זאלן זיצן אין די ישיבות און לערנען: חומש מיט רש"י, מיט גמרא, מיט תוספות, מיט מהרש"א, מיט אלע שבע חכמות און מיט אלע שבעים לשון, און אף אלע ישיבות זאל זיין איין ישיבה א גרויסע, א יידישע אקאדעמיע, אין דער ווילנע געוויינטלעך, וואס פון דארטן זאלן ארויסגיין די גרעסטע לומדים און חכמים אין דער וועלט, און אלצדינג זאל זיין אומזיסט, „על חשבון הגביר“, אף מיין קעשענע, און אלצדינג זאל זיך פירן מיט א סדר און מיט א פלאן, עס זאל נישט זיין קיין „גיב-מיר-נא-דיר-כאפ-לאפ“, און אלע זאלן אין זינען האבן נאך טובת-הכלל... און בכדי מע זאל קענען טראגן אפן קאפ דעם „כלל“ — וואס דארף מען? דארף מען באווארענען דעם „פרט“. און מיט וואס קען מען באווארענען דעם פרט? געוויינטלעך, מיט פרנסה; ווארעם פרנסה, הערט איר, דאס איז דער רעכטער עיקר; אן פרנסה קען נישט זיין קיין אחדות; איבערן שטיקל ברויט, מישטיינס געזאגט, איז איינער דעם אנדערן יורד לחייו, קאפאל יענעם קוילען, סמען, הענגען!... אפילו די שונאי ישראל, אונדזערע המנס פון דער גאנצער וועלט, מיינט איר, וואס האבן זיי צו אונדז? גארנישט. נאך צוליב פרנסה. זיי זאלן האבן פרנסה, וואלטן זיי גאר אזוי שלעכט נישט געווען. פרנסה ברענגט צו קנאה, קנאה ברענגט צו שנאה, און דערפון, רחמנא ליצלין, נעמען זיך אלע צרות אף דער וועלט, אלע אומגליקן, נישט דא געדאכט, מיט אלע רדיפות, מיט אלע הריגות, מיט אלע רציחות און מיט אלע מלחמות... אוי, די מלחמות, די מלחמות! דאס איז, הערט איר, גאר א שחיטה פאר דער וועלט! ווען איך בין רויטשילד, מאך איך אויס מלחמות, אבער טאקע לחלוטין אויס! וועט איר דאך פרעגן: וויאזוי? נאך מיט געלט. דהיינו? איך וועל עס אייך געבן צו פארשטיין מיט א שכל: למשל, צוויי מלוכות צעאמפערן זיך איבער א נארישקייט דארט, א שטיקל ערד, וואס איז ווערט א שמעק טאבאקע; „טעריטאריע“ הייסט עס בא זיי. די מלוכה זאגט, אז די טעריטאריע איז איר טעריטאריע, און די מלוכה זאגט: „ניין, ס'איז מייין טעריטאריע“. מששת ימי בראשית, הייסט עס, האט גאט באשאפן אט דאס שטיקל ערד פון איר כבוד וועגן. קומט צוגיין א דריטע און זאגט: „איר זייט ביידע בהמות; די טעריטאריע איז אלעמענס טעריטאריע, א רשות הרבים הייסט עס“. הקיצור, טעריטאריע אהער, טעריטאריע אהין, מע „טעריטאריעט“ אזוי לאנג, ביז מע הייבט אן שיסן פון ביקסן און הארמאטן, און מענטשן קוילען זיך איינס דאס אנדערע ווי די שאף, און בלוט, בלוט גיסט

זיך אזוי ווי וואסער.

אָבער אז איך קום צו זיי לכתחילה און זאג זיי: „שאט, ברידערלעך, לאזט אייך דינען. אין וואָס גייט דאָ באַ אייך, אייגנטלעך, דער גאַנצער סכסוך? מע פֿאַרשטייט דען נישט איינער מיין? איר מיינט נישט אזוי די הגדה, ווי די קניידלעך. טעריטאָריע איז דאָך באַ אייך נאָר אַן אויסרייד; דער עיקר איז דאָך באַ אייך יענע מעשה, פעטי־מעטי, קאַנטריבוזיע! און וויבאַלד לשון קאַנטריבוזיע — צו וועמען קומט מען אָן מיט אַ הלוואה? צו מיר, צו רויטשילדן הייסט עס. אַמער, ווייסט איר וואָס? נאָ דיר, ענגלענדער מיט די לאַנגע פֿיס און מיט די קעסטלדיקע הויזן, אַ מיליאָרד! נאָ דיר, נאַרישער טערק מיט דער רויטער יאַרמלקע, אַ מיליאָרד! נאָ דיר, מומע רייזל, אויך אַ מיליאָרד, ממה־נפֿשך, גאָט וועט אייך העלפֿן, וועט איר מיר אָפּצאלן מיט פֿראַצענט, נישט חלילה קיין גרויסן פֿראַצענט, פֿיר אָדער פֿינף לשנה, איך וויל אָף אייך נישט ריין ווערן“...

פֿאַרשטייט איר שוין? אי איך האָב געמאַכט אַ געשעפֿט, אי מענטשן הערן אויף צו קוילען איינס דאָס אַנדערע, ווי די אַקסן, אומזיסט און אומנישט. און וויבאַלד אויס מלחמות, היינט צו וואָס באַדאַרף מען דאָס פֿלייזן, מיטן חיל, מיט אַלע זיבעצן זאַכן, מיטן גאַנצן טאַרעראָם? אָף תשעה ניינציק כפרות! און וויבאַלד אויס פֿלייזן, אויס חיל, אויס טאַרעראָם, איז דאָך אויס שנאה, אויס קנאה, אויס טערק, אויס ענגלענדער, אויס פֿראַנצויז, אויס ציגיינער, אויס ייד, להבדיל — די גאַנצע וועלט באַקומט גאָר דעמאָלט אַן אַנדער פֿנים, ווי אין פֿסוק שטייט באַ אונדז געשריבן: „והיה, און עס וועט זיין, ביום ההוא, דאָס הייסט, אַז משיח וועט קומען!“... (שטעלט זיך אָפּ).

און אַפֿשר, האָ? ... ווען איך בין רויטשילד, קען זיין, אז איך בין גאָר מבטל דאָס געלט. אויס געלט! וואָרעם, לאָמיר זיך נישט נאָרן, וואָס איז דען געלט? — געלט איז דאָך, אייגנטלעך, נאָר אַ הסכם, אַן איינגערעדטע זאך, מע האָט גענומען אַ שטיקל פֿאַפֿיר, אַוועקגעשטעלט אַ צאָצקע און אַנגעשריבן: „טרי רובליאָ סערעבראָם“. געלט, זאָג איך אייך, איז נישט מער ווי אַ יצר־הרע, אַ תאוה אַזעלכע, איינע פֿון די גרעסטע תאוות, וואָס אַלע ווילן דאָס און קיינער האָט דאָס נישט... אָבער אז סע זאָל לחלוטין גאָר נישט זיין קיין שום געלט אָף דער וועלט, וואָלט דאָך דער יצר־הרע נישט געהאַט וואָס צו טאָן, און די תאוה וואָלט נישט געווען קיין תאוה. איר פֿאַרשטייט, צי ניין? איז וואָס? איז דאָך די קשיא, וואו וואָלטן דעמאָלט נעמען יידן אָף שבת? (פֿאַרטראַכט זיך אָף אַ וויילע). איז דער תירוף: למאי וואו וועל איך איצט ער נעמען אָף שבת?...

י. ל. פרץ

אויב נישט נאך העכער א חסידישע דערציילונג

און דער נעמיראווער פלעגט סליחות צייט יעדן פרי-מארגן נעלם ווערן, פארשווינדן!
מען פלעגט אים נישט זען אין ערגעץ: ניט אין שול, ניט אין ביידע בתי-מדרשים, נישט
בא א מנין, און אינדערהיים אודאי און אודאי נישט. די שטוב איז געשטאנען אָפֿן. ווער
עס האָט געוואָלט, איז אַרײַן און אַרױסגעגאַנגען; געגנבעט ביים רבין האָט מען נישט.
אַבער קיין לעבעדיק באַשעפֿעניש איז אין שטוב נישט געווען.

וואו קען זיין דער רבי?

וואו זאָל ער זיין? מן הסתם אין הימל! ווייניק געשעפֿטן האָט אַ רבי פֿאַר ימים־נוראים
צופֿאַרזאָרגן? יידעלעך, קיין עין־הרע, דאַרפֿן פרנסה, שלום, געזונט, גוטע שידוכים, ווילן
גוט און פֿרום זיין, און די זינד זיינען דאָך גרויס, און דער שטן מיט זיינע טויזנט אויגן קוקט
פֿון איין עק וועלט ביז דער צווייטער, און ער זעט, און פֿאַרקלאַגט, און מסרט... און —
ווער זאָל העלפֿן, אַז נישט דער רבי?
אַזוי האָט דער עולם געטראַכט.

איינמאָל איז אַבער אַנגעקומען אַ ליטוואַק, לאַכט ער! איר קענט דאָך די ליטוואַקעס:
פֿון מוסר־ספֿרים האַלטן זיי ווייניק, דערפֿאַר שטאַפֿן זיי זיך אָן מיט ש"ס ופוסקים. ווייזט
דער ליטוואַק אַ בפֿירושע גמרא — די אויגן שטעכט ער אויס. אפֿילו משה רבינו, ווייזט ער,
האָט באַם לעבן נישט געקאַנט אַרױף אָפֿן הימל, נאָר געהאַלטן זיך צען טפֿחים אונטערן
הימל! נו, גיי שפֿאַר זיך מיט אַ ליטוואַק!
— וואו־דען קומט אַהין דער רבי?

— מיין דאגה! — ענטפֿערט ער און ציט מיט די אַקסל, און תוך כדי דבור (וואָס אַ
ליטוואַק קען!) איז ער זיך מישב, צו דערגיין די זאך.

נאך דעמזעלבן פֿאַרנאָכט, באַלד נאָך מעריב, גנבעט זיך דער ליטוואַק צום רבין אין חדר אַרײַן, לייגט זיך אונטערן רבינס בעט און ליגט. ער מוז אָפּוואַרטן די נאָכט און זען, וואו דער רבי קומט אַהין, וואָס ער טוט סליחות-צײַט.

אַן אַנדערער וואָלט אָפּשר אײַנגעדערעמלט און פֿאַר-שלאָפֿן די צײַט; אַ ליטוואַק טוט זיך אן עצה: לערנט ער זיך אויסנווייניג אַ גאַנצע מסכתא! איך געדענק שוין נישט, חולין צי נדרים!

פֿאַרטאָג הערט ער, ווי מען קלאַפט צו סליחות.

דער רבי איז שוין נישט געשלאָפֿן אַ צײַט. ער הערט אים שוין אַ גאַנצע שעה קרעכצן. ווער עס האָט געהערט דעם נעמיראווער קרעכצן, ווייס, וויפֿיל צער פֿאַר כל ישראל, וויפֿיל יסורים עס האָט געשטעקט אין זײַן יעדן קרעכץ... די נשמה פֿלעגט אויסגיין, הערנדיק דאָס קרעכצן! אַ ליטוואַק האָט דאָך אָבער אַן אײַזן האַרץ, הערט ער צו און ליגט זיך ווייטער! דער רבי ליגט זיך אויך: דער רבי, זאָל לעבן אויפֿן בעט, דער ליטוואַק אונטערן בעט.

דערנאָך הערט דער ליטוואַק, ווי די בעטן אין הויז הייבן אָן סקריפען... ווי די בני־בית כאָפֿן זיך אַרויס פֿון די בעטן, ווי מען מורמלט אַ ייִדיש וואָרט, מען גיסט וואַסער אָף די נעגל, עס קלאָפֿן אָף און צו די טירן... דערנאָך איז דער עולם אַרויס פֿון שטוב, עס ווערט ווייטער שטיל און פֿינצטער, דורכן לאַדן שײַנט קוים אַרײַן אַ קליין ביסל ליכט פֿון דער לבנה...

מודה האָט ער געווען, דער ליטוואַק, אַז ווען ער איז געבליבן אײַנער אַליין מיטן רבין, איז אים באַפֿאַלן אַן אימה. די הויט איז שוין אים אויפֿגעלויפֿן פֿאַר שרעק, די וואַרצלען פֿון די פּאות האָבן אים געשטאָכן אין די שלײפֿן ווי די נאָדלען.

אַ קלייניקײַט: מיטן רבין, און סליחות-צײַט, פֿאַרטאָג, אַליין אין שטוב!... אַ ליטוואַק איז דאָך אָבער אײַנגעשפּאַרט, ציטערט ער ווי אַ פֿיש אין וואַסער און ליגט.

ענדלעך, שטייט דער רבי, זאָל לעבן, אויף...

פֿריער טוט ער, וואָס אַ ייד דאַרף טאָן... דערנאָך גייט ער צו צו דעם קליידער־אַלמער און נעמט אַרויס אַ פעקל... עס באַווייזן זיך פּויערשע קליידער: לייזונטנע פּלודערן, גרויסע שטיוול, אַ סיערמיענגע, אַ גרויס פּוטערן היטל מיט אַ ברייטן לאַנגן לעדערנעם פּאַס, אויסגעשלאָגן מיט מעשענע נעגעלעך.

דער דבי טוט עס אָן...

פֿון דער קעשענע, פֿון סיערמיענגע, שטאַרצט אַרויס אַן עק פֿון אַ גראָבן שטריק... פֿון אַ פּויערשן שטריק!

דער רבי גייט אַרויס; דער ליטוואַק—נאָך!
דורכגייענדיק, טרעט אָפּ דער רבי אין קיך, בייגט זיך איין, פֿון אונטער אַ בעט נעמט ער
אַרויס אַ האַק, פֿאַרלייגט זי אונטערן פּאַס און גייט אַרויס פֿון שטוב.
דער ליטוואַק ציטערט, נאָר ער טרעט נישט אָפּ.

א שטילער, ימים־נוראיםדיקער פחד וויגט זיך איבער די טונקעלע גאַסן. אָפֿט רייסט
זיך אַרויס אַ געשריי פֿון סליחות פֿון ערגעץ אַ מנין, אָדער אַ קראַנקער קרעכץ פֿון ערגעץ
א פֿענצטער... דער רבי האַלט זיך אַלץ אין די זייטן פֿון די גאַסן, אין די שאַטן פֿון די
היזער... פֿון איין הויז צום אַנדערן שווימט ער אַרויס און דער ליטוואַק נאָך אים...
און דער ליטוואַק הערט, ווי זיין אייגן האַרץ־קלאָפּן מישט זיך צוזאַמען מיטן קול פֿון
רבינס שווערע טריט; אָבער גיין גייט ער, און קומט צוזאַמען מיטן רבין אויס דער שטאָט
אַרויס.

הינטער דער שטאָט שטייט אַ וועלדל.
דער רבי, זאָל לעבן, נעמט זיך אין וועלדל אַריין. ער מאַכט אַ דרייסיק־פֿערציק טריט
און שטעלט זיך אָפּ באַן אַ בוימל און דער ליטוואַק ווערט נבהל ונשתומם, זעענדיק, ווי
דער רבי נעמט אַרויס פֿון פּאַס די האַק און שלאָגט אין בוימל אַריין.
ער זעט, ווי דער רבי האַקט און האַקט, ער הערט ווי דאָס בוימל קרעכצט און קנאַקט.
און דאָס בוימל פֿאַלט, און דער רבי שפּאַלט עס אויף ליפּעס... די ליפּעס — אויף דינע
שייטלעך; און ער מאַכט זיך אַ בינטל האַלץ, נעמט עס אַרום מיטן שטריק פֿון קעשענע, ער
וואַרפֿט דאָס בינטל האַלץ איבער די פלייצעס, שטעקט צוריק אַריין די האַק אינעם פּאַס,
לאָזט זיך אַרויס פֿון וואַלד און גייט צוריק אין שטאָט אַריין.
אין אַ הינטערגעסל שטעלט ער זיך אָפּ באַ אַן אַרעם, האַלב איינגעבראַכן הייזל און
קלאַפּט אָן אין פֿענצטערל.
— ווער איז? — פֿרעגט מען דערשראָקן פֿון שטוב אַרויס. דער ליטוואַק דערקענט, אַז
עס איז אַ קול פֿון אַ יידענע, פֿון אַ קראַנקער יידענע.
— יאָ! — ענטפֿערט דער רבי אויף פויעריש לשון.
— קטאַ יאָ? פֿרעגט מען ווייטער פֿון שטוב.
און דער רבי ענשפֿערט ווייטער, אויף מאַלאַראַסיש לשון: וואַסיל!
— וואַס פֿאַר אַ וואַסיל און וואַס ווילסטו, וואַסיל?
— האַלץ, — זאָגט דער פֿאַרשטעלטער וואַסיל, — האָב איך צו פֿאַרקויפֿן! זייער ביליק...
בחצי חנם האַלץ!
און ניט וואַרטנדיק אויף אַ תשובה, נעמט ער זיך אין שטוב אַריין.

דער ליטוואַק גנבעט זיך אויך אַרײַן און, באַם גרויען ליכט פֿון פֿריען מאָרגן, זעט ער אן אַרעמע שטוב, צעבראָכן, אַרעם כלי-בית... אין בעט ליגט אַ קראַנקע יידענע, פֿאַרוויקלט מיט שמאַטעס, און זי זאָגט מיט אַ ביטער קול:

— קויפֿן? מיט וואָס זאָל איך קויפֿן? וואו האָב איך, אַרעמע אלמנה, געלט?

— איך וועל דיר באָרגן ! — ענטפֿערט דער פֿאַר-שטעלטער וואַסיל, אינגאַנצן זעקס גראַשן!

— פֿון וואַנען וועל איך דיר באַצאָלן? — קרעכצט די אַרעמע יידענע.

— נאַריש מענטש, — מוסרט זי דער רבי, — זע, דו ביסט אן אַרעמע קראַנקע יידענע און איך געטרוי דיר דאָס ביסל האַלץ, איך בין בטוח אז דו וועסט באַצאָלן; און דו האָסט אַזאַשטאַרקען, גרויסן גאָט, און געטרויסט אים נישט... און האָסט אַף אים אַף נאַרישע זעקס גראַשן פֿאַרן בינטל האַלץ, קיין בטחון נישט!

— און ווער וועט מיר אַינהייצן ? — קרעכצט די אלמנה, — איך האָב דען כוח אויפֿצושטיין? מײַן זון איז אַף דער אַרבעט געבליבן.

— איך וועל דיר אַינהייצן אויך, — זאָגט דער רבי.

און, אַרײַנגיגנדיק דאָס האַלץ אין אויוון, האָט דער רבי קרעכצנדיק, געזאָגט סליחות דעם ערשטן פֿזמון...

און, אז ער האָט עס אונטערגעצונדן, און דאָס האַלץ האָט פֿריילעך געברענגט, האָט ער געזאָגט, שוין אַ ביסל לוסטיקער, פֿון די סליחות דעם צווייטן פֿזמון...

דעם דריטן פֿזמון האָט ער געזאָגט, ווען עס האָט זיך אויסגעברענגט און ער האָט די בלעך פֿאַרמאַכט...

דער ליטוואַק, וואָס האָט דאָס אַלץ געזען, איז שוין געבליבן אַ נעמיראַווער חסיד.

און שפעטער, אויב אַ חסיד האָט אַמאָל דערציילט, אז דער נעמיראַווער הויבט זיך אויף, סליחות-צייט, יעדן פֿרימאָרגן, און פֿליט אַרויף אין הימל אַרײַן, פֿלעגט שוין דער ליטוואַק נישט לאַכן, נאָר צוגעבן שטילערהייט:

— אויב נישט נאָך העכער!